

Doopkring rond het schilderij “De verloren zoon” van Rembrandt

Over de doop is al veel bekend bij de ouders. De meeste ouders zijn christelijk opgevoed en hebben bij de doop van een kind met een ouderling of predikant doorgesproken over de doop aan de hand van het doopformulier. Een deel van de ouders vindt het moeilijk om woorden te geven aan wat ze persoonlijk geloven. Met elkaar naar een schilderij kijken is voor iedereen veilig. Stapje voor stapje gaan we een stukje dieper.

DOEL

Ouders denken na over hun eigen positie als verbondskind en over hun gedoopte kind(eren).
Ouders leren meer over het verbond.
Ouders leren elkaar beter kennen en leren van elkaar.

OPENING

Lezen: Lukas 15: 11-32, de gelijkenis van de verloren zoon
Zingen: Psalm 105:5, “God zal Zijn waarheid nimmer krenken”
Bidden

INLEIDING REMBRANDT

Vertel iets over zijn leven zodat Rembrandt een mens van vlees en bloed wordt. Rembrandt, iedereen kent zijn naam. Maar wie was hij? Een paar punten uit zijn leven haal ik voor het voetlicht. Hij trouwde met een rijke burgemeestersdochter en kwam daardoor in hogere kringen terecht. Daar kreeg hij heel wat opdrachten voor het schilderen van portretten. Leed bleef het gezin niet bespaard. Drie kinderen stierven rond de geboorte. Toen Rembrandt 36 was, overleed zijn vrouw. Deze sterfgevallen hebben hem veel gedaan. Hij houdt er een aanvechtbare levenshouding op na. Hij steekt zich in schulden en ook met de kerk ligt hij overhoop. In deze tijd gaat hij meer landschappen schilderen. Ook Bijbelse taferelen probeert hij steeds meer op het doek te vangen. Rembrandt is als een gebroken mens gestorven. Het schilderij “De thuiskomst van de verloren zoon” is een van zijn laatste werken. Velen denken dat hij zichzelf in de figuur van de verloren zoon heeft geschilderd.

Hier een filmpje en een artikel met uitleg van het schilderij:

- <http://www.canal-educatif.fr/en/videos/art/9/ArtSleuth-5-rembrandt/prodigal-son-ermitage.html>
- <https://kunst-en-cultuur.infonu.nl/diversen/51010-observatie-schilderij-rembrandt-van-de-verloren-zoon.html>

KIJKEN NAAR HET SCHILDERIJ

Maak groepen van maximaal zeven mensen. Geef iedereen een print van het schilderij en een vel wit A3-papier.

Geef de groepen tien minuten de tijd om op te schrijven wat ze zien.

Vervolgens in de grote groep inzoomen op de drie hoofdfiguren:

1 De jongste zoon

Wat zie je aan hem?

Bijzonderheden

Geknielde houding: waarom die houding? In welke houding leer je je kind bidden? Jezelf klein maken voor die grote God. Welk plaatje van de gelijkenis had jij in je hoofd? Was de jongste zoon daar ook geknield?

Gehavende kleding: Hoe kwam dat? Hij is z'n schaamte voorbij en kan zich niet meer oppoetsen om met iets nets bij de vader te verschijnen. Hij komt zoals hij is.

Stukgelopen voeten: waarvan zijn die stuk gegaan? Hij was een eind bij de vader vandaan gegaan.

Geen geld meer over voor vervoer met b.v. ezel.

Kaal hoofd: Bij wie werden de hoofden ook kaalgeschoren? Slaven, Joden in concentratiekampen. Hij heeft een slaafs leven geleid.

Vraag

Wat zie je van de doop in de jongste zoon?

Ellende, in zonden ontvangen en geboren, kind van de toorn, deze jongen vroeg de erfenis op voordat zijn vader overleed: hij trapte de vader op z'n hart.

2 De vader

Wat zie je aan de vader?

Bijzonderheden

Het licht valt op hem en zijn jongste zoon.

Handen: ze zijn het meest opvallend in het hele schilderij. Wat zijn het voor handen? Een vaderhand en een moederhand. De vaderhand drukt stevig op de schouder. Ik laat je nooit meer los. De andere is een schone en zachte moederhand. De liefde en zorg van de vader komen hierin tot uitdrukking.

Rode mantel: Waarom rood? Bloed van de Heere Jezus, kleur van een koning.

Kwasten: waarom droegen joden die? Om zich de trouw van de Heere te herinneren.

Het gezicht van de vader: bijna blind en getekend door verdriet. Het vertrek en het wachten op de zoon heeft z'n sporen nagelaten. Doortrekken naar de doop: Vader strekt bij de doop zijn armen uit naar een kind. Wat gaat het kind in zijn leven doen? Trapt hij hem op zijn vaderhart door zelf zijn weg uit te stippelen of blijft hij hem in liefde dienen?

3 De oudste zoon

Wat zie je aan hem?

Bijzonderheden

Grote afstand tot vader en jongste broer. Hij staat op een verhoging: hoogmoedig. Het contrast met het knielen van de jongste is groot.

Bij hem geen kwasten. Heeft hij het niet nodig om aan Gods trouw te worden herinnerd?

Je ziet hem denken: Kan dat zomaar: eerst alles erdoor brengen en dan zo in liefde ontvangen worden? Hij weet niet wat genade is. Heeft het ook niet nodig, want hij leeft toch altijd netjes en doet toch altijd wat de vader wil? Hij vergeet dat de vader een liefdesrelatie met z'n zoon wil. Deze jongen gedraagt zich als slaaf, terwijl hij kind is.

PERSOONLIJKE SPITS

Laat de vader en moeder samen in gesprek gaan, of anders twee mensen die elkaar vertrouwen. Laat ze 5 tot 10 minuten een rondje lopen of zich ergens terugtrekken. Ondertussen bespreken ze de vraag: Op welke plaats sta ik in dit schilderij? En m'n kind(eren)?

PLENAIR TERUGKOPPELEN

Was het makkelijk om jezelf een plek te geven?

Nee, de meesten zien in zichzelf zowel iets van de jongste als van de oudste. En je kind? De meesten zijn niet zo weggelopen als de verloren zoon. Maar zijn ze dicht bij de vader? Kinderen hebben een bijzondere plek in de Bijbel. Praat door over worden als een kind. Hoe gelooft je kind van twee, drie of vier jaar?

Doorvragen om duidelijk te maken dat er groot verschil zit tussen de twee zonen. Hier valt een scheiding. Het is niet van allebei wat. Er is een wereld van verschil. De een wil kind van de Vader zijn en komt met zijn ellende naar Hem toe, de ander redt zichzelf wel en heeft Zijn Vader ook niet lief.

EXTRA

Als er tijd over is, geef ze dan een A4 met onderstaande citaten. Laat iedereen ze eerst doorlezen. Welke roept het meeste vragen op? Bespreek die met elkaar.

Maarten Luther

'Als ik naar mezelf kijk, word ik soms heel bang. Ik doe zoveel wat niet goed is. Dan zegt de duivel tegen me: 'Jij kunt toch niet zalig worden!' Weet je wat ik dan doe? Dan zeg ik hardop tegen mezelf: 'Ik ben gedoopt!' En dan denk ik er aan wat dat betekent: God heeft beloofd om mij mijn zonden niet aan te rekenen. En Hij heeft ook beloofd om de zonde in mij te doden. Ik oefen mezelf om dat steeds te geloven. Om mezelf steeds vast te houden aan Gods belofte bij mijn doop. Het is als een jas, die je elke dag weer aan moet doen.' (Maarten Luther, 1483-1546)

Johannes Calvijn

'Wil je weten wat je hebt aan je doop? Dan moet je als eerste letten op wat God belooft als je wordt gedoopt. God belooft dat Hij je als Zijn kind aanneemt (adopteert). Zelfs als jij nog te klein bent om Hem 'Vader' te noemen. Doordat je bent gedoopt, weet je dat Hij je zonden heeft vergeven. En dat je

bij Hem hoort. Je bent voor Hem geen vreemde. Als dat je niet interesseert, dan heb je er niets aan. Maar als je het gelooft, dan is het een enorme troost. Door de doop weet je extra zeker dat het waar is wat God belooft.' (Johannes Calvijn, 1509-1564)

Wilhelmus à Brakel

'Telkens als ik mijn naam hoor, probeer ik er aan te denken dat God mijn naam ook heeft genoemd. Toen ik gedoopt werd, heeft Hij mijn naam genoemd en beloofd dat Hij mijn Vader wil zijn. Als ik niet weet of ik wel geloof, dan gebruik ik mijn doop om mezelf te troosten. Dan zeg ik tegen mezelf: wat God beloofd heeft, staat vast. Daar kan ik op vertrouwen en ik zie ook in mijn leven dat het waar is. Mijn doop helpt ook om tegen zonde te strijden. Als ik bij Christus hoor, wil ik toch geen zonde meer doen? Als er in de kerk een kindje wordt gedoopt, ga ik niet zitten praten, maar dan denk ik aan mijn eigen doop. En ik bid voor het kindje.' (Wilhelmus à Brakel, 1635–1711)

Hermann Friedrich Kohlbrugge

'Het gaat niet goed in de streek waar ik woon. Allerlei mensen komen in opstand en er wordt gevochten. We weten niet welke kant het op gaat. Er lijkt honger te komen. Hoe moet het dan met mijn gezin? Gelukkig weet ik dat God alles in Zijn hand heeft. Ik denk vaak aan de doop. God heeft beloofd dat Hij ons hele leven onze Vader wil zijn. Van mij en van mijn kinderen. Hij heeft beloofd dat Hij alles zal geven wat we nodig hebben. En dat Hij het kwaad tot ons welzijn zal gebruiken. De Heere Jezus is de Heiland van ons en onze kinderen. De Heilige Geest is onze leraar en trooster. Daaraan klamp ik me vast. Voor mezelf, voor mijn vrouw en kinderen. Met mijn zonden, met mijn nood en met mijn lege maag.' (Hermann Friedrich Kohlbrugge, 1803-1875)

SLUITING

Zingen: Psalm 116: 1

Danken